

Beýle bolsa... / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Beýle bolsa... / satiriki hekaýa

BEÝLE BOLSA...

Kolhoz prawleniýesiniň deňesinde gelip saklanan "Žiguliden" düşen adamynyň tagaşyksyzdan ýognas göwresi ony hasam gysgajyk görkezdi. Ol elindäki könelişen portfelini ýerde goýdy-da, maşynynyň gapysyny gulplaşdyrdy, şlýapasydyr äýnegini düzedişdirdi. Töweregindäki duranlar bilen baş atyp salamlaşdy. Soňra gözüne urlan ýaly, süssürilip kontora girdi. Hiňlenjiräp kabinetleriň agzyndaky ýazgylara seredişdirdi. Öňi bilen, elbetde, başlygyň ýanyna girmeli diýen netijä geldi.

– Kolhoz prawleniýesiniň ketde başlygyna ateist-lektor Öwlüýäguly Allagulyýewden ýalkymly salam! – diýip, ol göwresine gelişmeýän inçejik sesi bilen çalt-çalt gürlledi.

Haýsydyr bir kagyza gol çekjek bolup oturan kolhozyň başlyyy Akmyrat Arrykow zöwwe ýerinden galdy, nätanyş adamynyň näme diýýänine oňly düşünmedi. Ol işigiň agzynda alçaksyrap ýyrşaryp duran adamyny boýdan-başa synlady. Elini uzadyp salamlaşdy. Adyny, familiýasyny aýtdy hem-de oturmak üçin görkezdi.

Lektor öňünde goýlan çaydan iki gezdk yzly-yzyna şirpilledip owurtlady-da, ýeserlik bilen gürrüňe başlady.

– Arada gum etegindäki obalaň birine bardym, leksiýa okamak üçin. Şonda maldarçylyk fermasynyň müdirinden: "Nähili, agam, obaňyzda ateist köpmi" diýip sorasam, "Aý ýok, birki sanysy bardyr, olaňnam garşysyna bütin oba bolup göreşýäs" diýdi. – Lektor öz gürrüňine özi hezil edinip güldi. Soňra Öwlüýägulyýew Allaguly gürrüňini dowam etdirdi:

– Hawa, gynansagam entek biziň aramyzda ateist sözüne düşünmeýän ýek-tük adamlar bar. Ýöne siziň obaňyzda beýle

adamlar ýokdur-la?! – duýip, ol göni başlygyň görejine seretdi.

Akmyrat Arryrow ardynjyrap birbada näme jogap berjegini bilmän ýaýdanjyrady, ýüzüni aşak saldy. Be-e, dine uýýanlar düýbünden ýok diýsem, birdenem gepim ýalan çykaýsa nähili bolarka diýip içini geplettdi. Nähili hem bolsa gümp-sampyrak jogap berenini kem görmedi.

– Aý, bi bir ýoldaş Öwlüýäguly Allagulyýew neme zat-da. Umuman bizde ateist gaty köp, ýetişibildigimizden leksiýa okaýas, netijesi erbedem däl. Indi çagalaryma at-zat dakanlarynda ene-atalar, elbetde Öwlüýäguly, Allaguly (ol bu atlary hetjiklä aýtdy), Hudaýberdi, Italmaz diýen ýaky atlarsan daşda durýarlar. Her kim gysgadan owadanrak, gelşikli atlary gözleýärler...

– Örän dogry edýärler, başlyk. Ýogsa-da sizde medeni-köpçülik çäreleri yzygiderli geçirilip durýandyr-la – diýip, lektor kolkoz başlygynyň sözünü böldi. Ol papkasyndan haýsydyr bir kagyzy çykaryp, stoluň üstünde goýdy. Derçiräp duran maňlaýyny sylp, öňündäki boş käsäni başlyga tarap uzatdy. Boldum diýen äheňde minnetdarlyk bilen baş atdy.

Kolhoz prawleniýesiniň başlygy lektor bilen birhili öwrenişdimi-nämemi, gaty arkaýyn gürledi.

– Medeni-köpçülik çäreleri-hä näçe diýseň geçirilýändir, ýoldaş lektor. Klub müdirimiz-ä gaýtam käte gatyrganýasam, adamlary halys işletmäge goýanok, how! Eli gazet-žurnally o brigatdan o brigada aýlanyp ýör. Klubda her hili-her hili duşuşyklar geçirýär, aýdym-saz kružogy diýýä, aý garaz, aýdýan-a, dek-ä duranoklar şolar. Kino-zad-a günde bolýa. O arada biri bardy, Aşgabatda ýörite okuwy gutaryp gelen, murtluja, bizde çeper ýolbaşçy boldumy nämemi, azar ýamanyny berdi, oňa gatnaşaňyzok, muňa gatnaşaňyzok diýip. Hernä wagtynda gidäýdi, raýona aldylar. Medeniýet işgärleri gapdalynda bolsa ýüregiň-ä gysdyrjak däl bular...

– Dogrudyr – diýip, lektor häлки öňüne goýan kagyzyňy eline aldy-da, naýynjar görnüşde başlyga seretdi. Başlyk hiç zada düşünmedik bolup gürrüňini dowam etdirdi:

– Aý, indi tüweleme döwür başga boldy. Görýän welin,

sakgaldaş, ikimiz deň-duşurak öýdýän. Özümiz-ä uruş ýyllarynyň oglany. Bilýäňmi, hemişeler pylan ýerde eýe görnüpmiş, ýa pylan öwlüýäň ýanynda ot bamyş diýip gürrüň ederdiler. Dogrusy, biz-ä şo wagtlar öler ýaly gorkardyk. Hiç ýadyndan çykanok, obamyzda bir dul adam bardy, adyna Meret myrryh diýerdiler. Ilerki Garawul depäň ýanynda gijelerine biwagtrak ýeke barsaň şaýly gelin bolup eýe görünyämişin diýseler: "Hany, şo maňa-da bir duşmazmyka, edil öýlenjek oturyberjek" diýip bir gün ýüzüni garaňka tutup gidenmiş. Barsa, ynha, aňyrdan şaňňyrdap bir gelin gelýämiş. Näçe wagt bäre aýal garasyny görmedik ýaňky sallah: "Gökdäki dilegim ýerde gowuşdy" diýäge-de topulyldyr gelniň üstüne, pahyr bagryna basjak eken-dä. Ýöne Meret Myrryhyň penjesine ilen zat bolmandyr, ýere ýazylyp gidipdir. Turup töweregine seretse şaýly gelnem ýok diýýä, beýlekem. Allaowarada bir ýerde baýguşuň sesi eşidilipdir. Soň öýüne gelip näçe gün ýaraman ýatypdyr bende, agzyna uçuk çykyp. O Garawul depäň ýanam indi tanar ýaly däl, durşuna ir-iýmişli bag boldy. Biz-ä şo ýerik gijäň bir wagtam baryp oturyp gaýdýas welin, eýe göremzok. Ýa o zatlaram döwrüne görä bolýamyka?

Lektor agzyny öweldip başlyga seretdi. Nämedir bir zatdan eýmenýän ýaly, tisginip gitdi. Ýaňky zatlaryň sebäbini düşündirjegini bolmady, has dogrusy, bulaşdyraryn öýdüp gorkdy.

– Görýän welin, başlyk, obaňyzyn adamlary eýe bilen urşup ýören bolsa durşuna ateist öýdýän. Bu ýerde leksiýa-zat okajak bolup adamlaryň wagtyny alyp oturmaly. Goý, işlesinler, zähmet adama bagt getirýär ahyryn – diýip, lektor gülümsiredi.

Başlyk uly howpdan sypan ýaly boldy. Ol ejap etdi, ýogsam lektoryň arkasyna kakyp, oňa berekella aýtjakdy.

– Hawwa-la, biziň obamyza tutuş ateistler obasy diýseňem ýalňyşmarsyň – diýip, başlyk açyk duran penjireden daşaryny synlady.

– Beýle bolsa, onda şu ýerik leksiýa okaldy diý-de gol çekip beräý. Men ýene-de bir oba ýetişjek bolaýyn – diýip, ol häliden bäre elinden saklap oturan putýowkasyny başlyga uzatdy.

Akmyrat myhman bilen tirkeşip daşaryk çykdy. Gümür-ýamyr

edişip maşynyň ýanyna bardylar. Alynky aýnadan asylyp goýlan ullakan dagdan agajyna gözi düşen başlyk:

– Baý seniň ateist bolaýşyňy – diýip, eýýäm honda baryan lektoryň yzyndan başyny ýaýkady.

TäçmämmeT JÜRDEKOW.

Satiriki hekaýalar